

Projekt

z dnia 10 czerwca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W KOSZALINIE**

z dnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 poz. 107) oraz art. 35a pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz.44) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Koszalinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

KIEROWNIK DZIAŁU

Karolina Szaraneł

DYREKTOR

Ewa Karpocka-Palkowska

RADCA PRAWNY

Agnieszka Orczyńska

Uzasadnienie

do uchwały Rady Powiatu w Koszalinie w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028

Zgodnie z art. 35a pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy: opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów *społecznych*, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: *rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej* i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Zakończył się okres realizacji Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych opracowanego na lata 2016-2024. W związku z powyższym został opracowany nowy Program na lata 2025-2028, który jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023 – 2028.

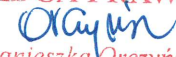
Projekt Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025-2028, został poddany konsultacjom społecznym z mieszkańcami Powiatu Koszalińskiego oraz został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do spraw Osób Niepełnosprawnych w Koszalinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

KIEROWNIK DZIAŁU

Karolina Szaranek
DYREKTOR

RADCA PRAWNY

Agnieszka Orczyńska

Ewa Półrocka-Palkowska

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2025 – 2028

Koszalin, 2025 r.

WPROWADZENIE.....	3
1.DEFINICJA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	4
2.DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	6
2.1.Struktura osób niepełnosprawnych w Powiecie Koszalińskim	6
2.2.Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych w Powiecie Koszalińskim.....	10
3.INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM W POWIECIE KOSZALIŃSKIM14	
3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie	14
3.2. Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	17
3.3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie	18
3.4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Polanowie.....	18
3.5. Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy w Bobolicach	18
3.6. Domy Pomocy Społecznej.....	19
3.7. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.....	19
3.8. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	20
3.9. Ośrodki Pomocy Społecznej	20
3.10. Inne placówki.....	21
3.11.Ośrodki rehabilitacyjne.....	22
3.12.Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	22
4.CELE I ZAŁOŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	23
4.1. Cel operacyjny: Rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.	24
4.2.Cel operacyjny: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	27
4.3. Cel operacyjny: Wyrównywanie edukacyjnych szans osób niepełnosprawnych.	28
4.4. Cel operacyjny: Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości równoprawnego uczestnictwa w różnych formach życia społecznego – rozwój usług społecznych.	29
5.PLANOWANE REZULTATY PROGRAMU	30
6.REALIZATORZY PROGRAMU	31
7.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	31
8.MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	32
PODSUMOWANIE.....	33

WPROWADZENIE

Do opracowania i wdrażania Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych zobowiązuje samorząd powiatu art. 35a ust 1 pkt.1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 (lata przyjęte zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim) zwany dalej Programem, jest dokumentem realizującym działania Powiatu Koszalińskiego w zakresie polityki społecznej adresowanych do osób niepełnosprawnych.

Podstawowym celem programu jest tworzenie kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez wdrażanie rozwiązań, które umożliwią tym osobom samodzielne i niezależne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Program jest zgodny z zapisami najważniejszych dokumentów wojewódzkich i powiatowych obejmujących działania na rzecz osób niepełnosprawnych w tym:

- Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030;
- Wojewódzkim programem wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych pn. „Region wyrównanych szans”
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 jest kontynuacją i uzupełnieniem poprzedniego programu opracowanego na lata 2016 – 2024. Prezentowany Program składa się z czterech części. Pierwsza część to wprowadzenie oraz prawa osób niepełnosprawnych. Druga dotyczy diagnozy sytuacji osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie powiatu koszalińskiego z wyodrębnieniem sytuacji tych osób na rynku pracy. Trzecia część obejmuje przedstawienie infrastruktury – bazy instytucji publicznych i niepublicznych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Czwarta część to zestawienie celów, działań Programu i sposobów ich realizacji. Program jest otwarty na wprowadzanie zmian a działania określone w programie nie mają charakteru zamkniętego.

Program kierowany jest do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz wszelkich organizacji i instytucji mogących mieć wpływ na poprawę sytuacji całego środowiska osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Koszalińskim.

1. DEFINICJA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Niepełnosprawność jest problemem społecznym o dużym zasięgu. Problem ten dotyka ludzi niezależnie od ich wieku, statusu społecznego czy materialnego, warunków klimatycznych czy ekonomicznych. Osób niepełnosprawnych zarówno w Polsce, jak i na świecie wciąż przybywa. Wraz z postępem technicznym przybywa przyczyn (głównie chorób tzw. cywilizacyjnych) powodujących niepełnosprawność. Są to w szczególności:

- ✓ szkodliwe warunki w miejscach zamieszkania lub w zakładach pracy,
- ✓ zanieczyszczenie środowiska,
- ✓ wypadki, urazy i zatrucia w domach i w zakładach pracy,
- ✓ wypadki i urazy komunikacyjne,
- ✓ choroby układu naczyniowego (głównie udary),
- ✓ choroby układu sercowego (zawały),
- ✓ choroby nowotworowe,
- ✓ choroby układu nerwowego,
- ✓ choroby psychiczne,
- ✓ wady wrodzone,
- ✓ zaniedbania wynikłe z niedostatecznej opieki medycznej nad matką podczas ciąży,
- ✓ zaniedbania wynikłe z niedostatecznej opieki medycznej nad noworodkiem i niemowlęciem.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) za niepełnosprawną należy uznać taką osobę, która nie jest w stanie o własnych siłach zaspokoić swych potrzeb ani optymalnie wchodzić w role społeczne i wymaga pomocy z zewnątrz.

W Polsce za niepełnosprawną uznaje się osobę, która posiada orzeczenie o swej niepełnosprawności wydane przez uprawniony organ, ale także osobę, która takiego orzeczenia nie ma, niemniej odczuwa ograniczenie swej sprawności przy wykonywaniu podstawowych czynności, odpowiednich do swego wieku (samoobsługa, zabawa, nauka, praca).

Obecnie niepełnosprawność coraz częściej postrzegana jest przez pryzmat praw człowieka, a nie wyłącznie pomocy społecznej. Osoba niepełnosprawna przestaje być traktowana jak istota niższego rzędu, izolowana i dyskryminowana. Do świadomości społecznej przedziera się pogląd, że każdemu należą się takie same prawa i obowiązki.

Wejście naszego kraju do wspólnoty europejskiej, oprócz obowiązku wprowadzenia zmian w przepisach prawnych oraz dotyczących organizacji życia społecznego i gospodarczego, pociąga za sobą także potrzebę pozytywnego przeobrażenia społecznej świadomości w sferze problematyki niepełnosprawności. Konieczne stało się ugruntowanie poglądu, że osoba niepełnosprawna, często czuje się odrzucona przez środowisko, w którym przyszło jej żyć. Stąd konieczność spowodowania zmian w mentalności społeczeństwa.

Społeczność osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

* **osoby niepełnosprawne prawnie**, czyli mające odpowiednie, aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, wydane przez uprawniony do tego organ;

* **osoby niepełnosprawne biologicznie**, czyli niemające orzeczenia o niepełnosprawności, ale deklarujące (np. podczas ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w roku 2021) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Zgodnie z *Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* z 27 sierpnia 1997 roku dla osób w wieku powyżej 16. roku życia ustalono 3 stopnie niepełnosprawności:

- 1) znaczny,
- 2) umiarkowany,
- 3) lekki.

Znaczny stopień niepełnosprawności oznacza, że osoba, wobec której go orzeczono, jest całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji (do roku 1998 – I grupa inwalidzka).

Umiarkowany stopień niepełnosprawności oznacza, że osoba, wobec której go orzeczono, jest całkowicie niezdolna do pracy (do roku 1998 – II grupa inwalidzka).

Lekki stopień niepełnosprawności oznacza, że osoba, wobec której go orzeczono, jest częściowo niezdolna do pracy (do roku 1998 – III grupa inwalidzka).

Tabela 1: Nazwy niepełnosprawności nadawane przez różne organy

Orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Orzeczenia lekarza orzecznika ZUS	Orzeczenia Komisji Inwalidztwa i Zatrudnienia (wyd. do 31.08.1997r.)	Orzeczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
znaczny stopień niepełnosprawności	całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	I grupa inwalidzka	stała lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym oraz prawo do zasiłku pielęgnacyjnego
umiarkowany stopień niepełnosprawności	całkowita niezdolność do pracy	II grupa inwalidzka	x
lekki stopień niepełnosprawności	częściowa niezdolność do pracy	III grupa inwalidzka	pozostałe

Źródło: opracowanie własne

Uwaga: Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie MON, MSWiA i KRUS po 1 stycznia 1998 nie stanowią podstawy do zaliczenia osób, których orzeczenia te dotyczą do osób niepełnosprawnych. Osoby te, jeśli chcą uzyskać status osoby niepełnosprawnej w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, powinny wystąpić z wnioskiem do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, w celu uzyskania nowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 01 – U - upośledzenie umysłowe,
- 02 – P - choroby psychiczne,
- 03 – L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04 – O - choroby narządu wzroku,
- 05 - R - upośledzenie narządu ruchu,
- 06 – E - epilepsja,
- 07 – S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08 – T - choroby układu pokarmowego,
- 09 – M - choroby układu moczowo - pęciowego,
- 10 – N - choroby neurologiczne,
- 11 – I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12 – C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby z niepełnosprawnością.

2. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM

2.1. Struktura osób niepełnosprawnych w Powiecie Koszalińskim

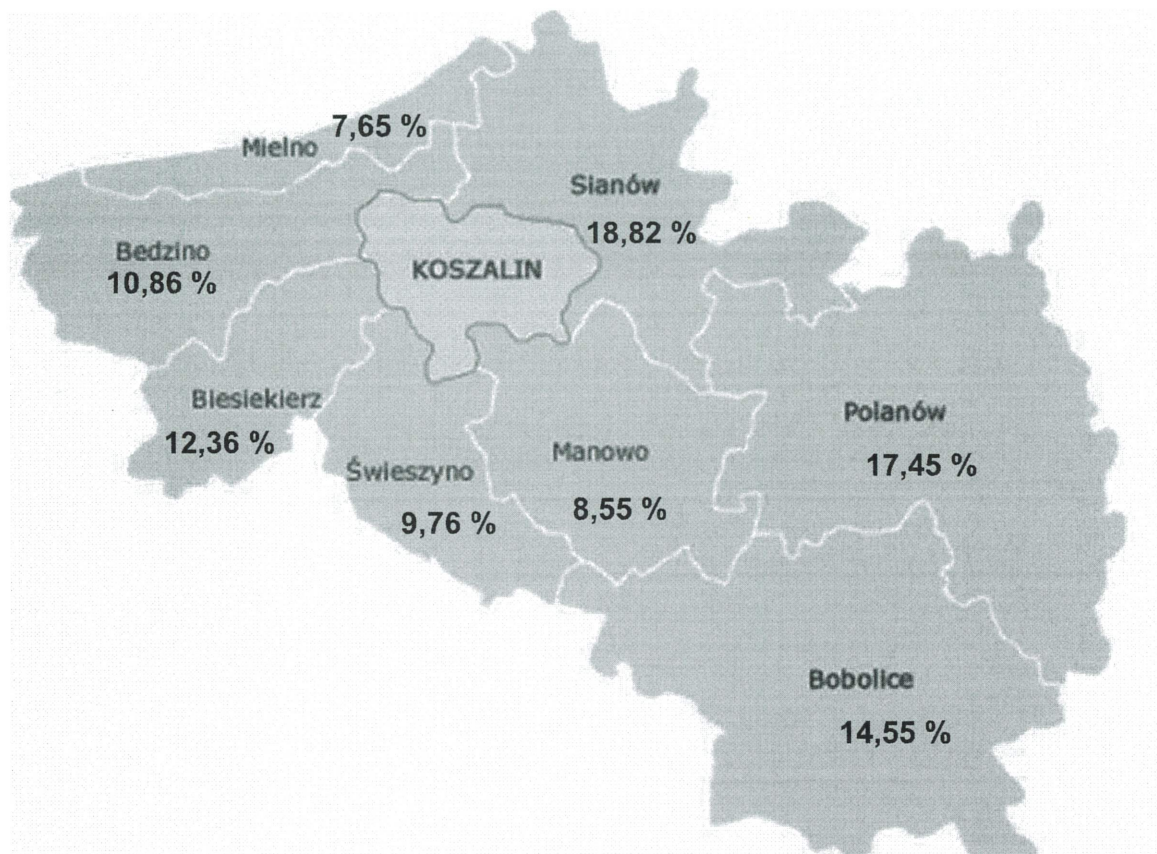
Powiat Koszaliński jest jednym z 21 powiatów, które tworzą województwo zachodniopomorskie. Powiat tworzy 8 gmin:

- 3 gminy miejsko – wiejskie: Bobolice, Polanów, Sianów, Mielno;
- 5 gmin wiejskich: Biesiekierz, Będzino, Mielno, Świeszyno, Manowo.

Jego ogólna powierzchnia wynosi 1653,89 km², z czego 34,1% zajmują grunty orne, 42,8% lasy i tereny leśne, a 23,1% pozostałe grunty. Powiat Koszaliński należy do jednych z najciekawszych turystycznie i ekologicznych regionów Polski.

Powiat Koszaliński zamieszkuje 66 397 mieszkańców, w tym 8300¹ osób niepełnosprawnych co stanowi 12,5% ogółu osób zamieszkujących w powiecie koszalińskim. Spośród 8300 osób niepełnosprawnych – 4100 to mężczyźni, natomiast 4200 stanowią kobiety. Procentowe występowanie niepełnosprawności w poszczególnych gminach powiatu koszalińskiego obrazuje mapka:

¹Dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 r.

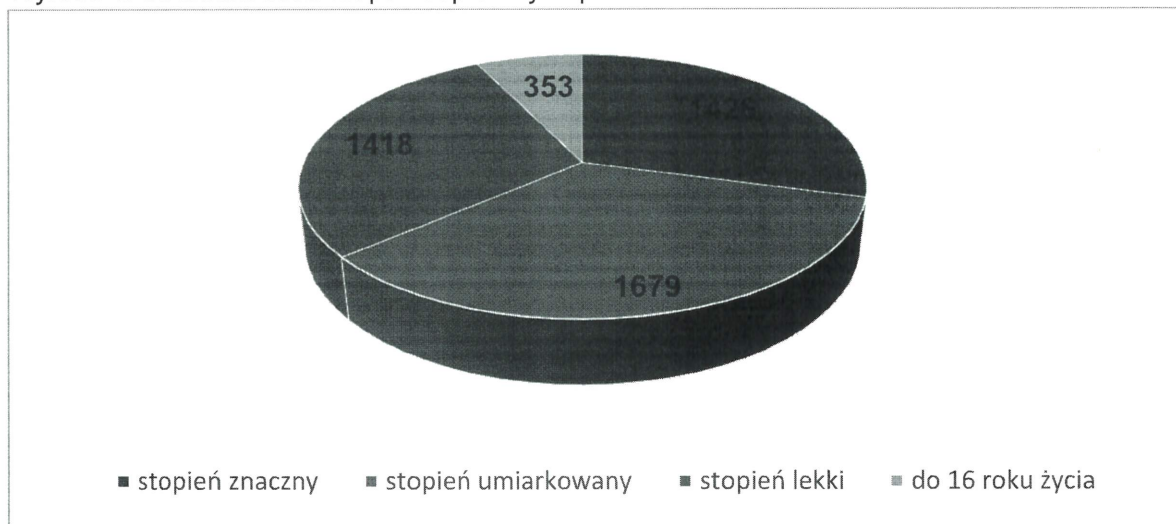

Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r.

Najwięcej osób niepełnosprawnych zamieszkuje Sianów (gmina miejsko – wiejska) – 918, co stanowi blisko 1/5 mieszkańców Powiatu Koszalińskiego. Kolejnymi gminami z największą liczbą osób niepełnosprawnych są Polanów – 851 osób i Bobolice – 710 osób. Najmniejsza liczba osób z niepełnosprawnością mieszka na terenie gminy Mielno – 373 osoby, co stanowi 7,65% mieszkańców powiatu.

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie czyli takich, którym wydane zostało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności, wyodrębnia się osoby ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności oraz osoby do 16 roku życia.

Wykres 1: Struktura osób niepełnosprawnych prawnie w Powiecie Koszalińskim

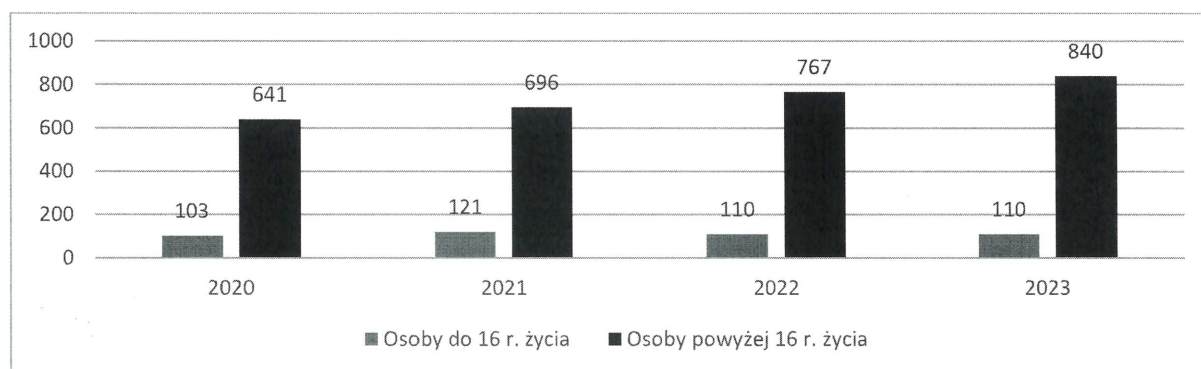

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Spisu powszechnego z 2021 r.

Biorąc pod uwagę stopień niepełnosprawności w strukturze osób niepełnosprawnych, najwięcej jest osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 1679. Kolejną grupę stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 1428, a stopień lekki posiadają 1418 osoby. Najmniej liczną grupę stanowią osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 r. życia – 353.

Szczegółowych informacji na temat populacji osób z niepełnosprawnością zamieszkujących Powiat Koszaliński dostarcza Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie. W okresie od stycznia 2020 do grudnia 2023 roku Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał mieszkańcom Powiatu Koszalińskiego łącznie 3388 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

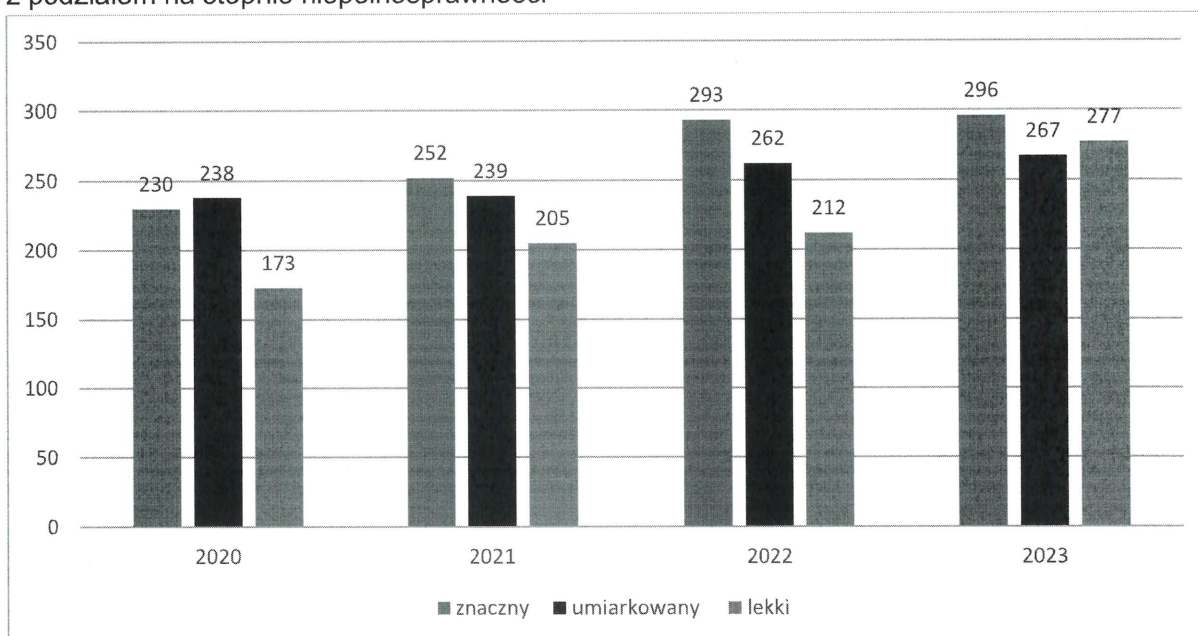
Wykres 2: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie w latach 2020-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Według danych uzyskanych z Miejskiego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie wynika, że na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców Powiatu Koszalińskiego ubiegających się o uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności stale wzrasta.

Wykres 3: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2020-2023 z podziałem na stopnie niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Na przestrzeni lat 2020-2023 systematycznie wzrastała liczba osób w ramach każdego ze stopni niepełnosprawności, w ostatnim zaś roku znacząco wzrosła liczba osób z lekkim stopniem. Wzrost wydanych orzeczeń jest widoczny w liczbie wszystkich wydanych orzeczeń o niepełnosprawności.

Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności ze względu na płeć

Płeć		2020	2021	2022	2023
dorośli	kobiety	309	356	381	445
	mężczyźni	332	340	386	395
	razem	641	696	767	840
dzieci	dziewczynki	30	43	43	36
	chłopcy	73	78	67	74
	razem	103	121	110	110

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W latach 2020 - 2023 liczba orzeczeń wydanych kobietom była nieznacznie wyższa w stosunku do grupy mężczyzn – liczba orzeczeń wydanych kobietom

stanowiła 50,65% liczby ogółem wydanych orzeczeń osobom dorosłym. Natomiast wśród dzieci do 16 roku życia, liczba orzeczeń wydanych chłopcom wyniosła 65,8% a dziewczynkom – 34,2%.

Tabela 3: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2020 - 2024 według przyczyny niepełnosprawności.

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	Liczba orzeczeń			
		2020	2021	2022	2023
1.	01-U; upośledzenie umysłowe	29	18	19	17
2.	02-P; choroby psychiczne	65	71	104	91
3.	03-L; zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	51	67	65	72
4.	04-O; choroby narządu wzroku	10	19	20	13
5.	05-R; dysfunkcja narządu ruchu	155	155	156	207
6.	06-E; epilepsja	11	22	8	14
7.	07-S; choroby układu oddechowego i krążenia	106	109	108	95
8.	08-T; choroby układu pokarmowego	42	31	44	43
9.	09-M; choroby układu moczowo - płciowego	63	67	65	77
10.	10-N; choroby neurologiczne	104	112	140	146
11.	11-I; inne	73	100	97	116
12.	12-C; całościowe zaburzenia rozwojowe	35	46	51	59
Ogółem:		744	817	877	950

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Z danych udostępnionych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że na przestrzeni lat 2020 – 2023 największą grupę stanowiły osoby z dysfunkcją narządu ruchu – 673 osoby, co stanowi 19,9% ogółu wydanych orzeczeń. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z epilepsją – 55 osób (1,6% wydanych orzeczeń).

2.2. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych w Powiecie Koszalińskim

Na koniec 2023 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie zarejestrowanych było łącznie 368 osób bezrobotnych, z czego:

- w mieście Koszalinie – 223 osoby;
- w powiecie koszalińskim – 145 osób.

Tabela 4: Niepełnosprawni bezrobotni w 2022 i 2023 r.

Rok	BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI			
	Miasto Koszalin		Powiat Koszaliński	
	2022	2023	2022	2023
Ogółem	269	223	144	145
w tym				
Kobiety	119	85	65	60
Z prawem do zasiłku	22	22	24	29

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

W porównaniu do roku 2022 nastąpił spadek zarejestrowanych o 45 osób tj. o 10,9%, z czego: w mieście Koszalinie - spadek o 46 osób, (tj.17,1%), natomiast w Powiecie Koszalińskim - wzrost o 1 osobę, (tj. 0,7%).

STRUKTURA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH

a/ według wieku

Tabela 5: Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg wieku w 2023 r.

Wiek	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	145	100,0
18-24	6	4,2
25-29	8	5,6
30-39	24	16,8
40-44	17	11,9
45-49	20	13,9
50-54	17	11,9
55- i więcej	51	35,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku powyżej 55 lat (35,7 % ogółu), następną grupę stanowią osoby niepełnosprawne w wieku 30-39 lat (16,8 % ogółu), najmniej liczna to grupa osób w wieku 18-24 lata (4,2 % ogółu).

b/ według stopnia niepełnosprawności

Tabela 6. Stopień niepełnosprawności osób bezrobotnych w 2023 r.

Stopień niepełnosprawności	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	145	100,0
znaczny	4	2,8
umiarkowany	22	15,2
lekki	119	82

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób niepełnosprawnych stanowią osoby z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności (82 % ogółu), następną grupę stanowią osoby z umiarkowaną stopniem (15,2 % ogółu), a najmniej liczna grupa, to osoby z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności (2,8 % ogółu).

c/ według poziomu wykształcenia

Tabela 7: Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg wykształcenia w 2023 r.

Wykształcenie	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	145	100,0
Wyższe	3	2,1
Policealne i średnie zawodowe	10	6,9
Średnie ogólnokształcące	17	11,7
Zasadnicze zawodowe	48	33,1
Gimnazjalne i poniżej	67	46,2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych w PUP niepełnosprawnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (46,2 % ogółu), natomiast najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym (2,1 % ogółu).

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie zarejestrowane są zarówno osoby z niepełnosprawnościami ze statusem osoby bezrobotnej, jak również osoby z niepełnosprawnościami poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie wynika, że w latach 2020-2023 najliczniejszą grupę wśród osób z niepełnosprawnościami stanowiły osoby powyżej 55 roku życia.

Tabela 8: Liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie Koszalińskim

Wyszczególnienie/Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością,	153	159	158	151
w tym jako osoby bezrobotne	142	143	144	145
w tym jako osoby poszukujące pracy	11	16	14	6

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

Z powyższych danych wynika, że z roku na rok następuje stały niewielki wzrost liczby osób bezrobotnych. Jednocześnie od 2022 r. następuje spadek liczby osób poszukujących pracy.

Tabela 9: Podział bezrobotnych osób niepełnosprawnych ze względu na poziom wykształcenia

	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Ogółem	4	24	9	76	112
%	1,7	10,7	4,0	33,8	49,8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Największa procentowo, ze względu na poziom wykształcenia, grupa osób niepełnosprawnych figurujących w ewidencji PUP Koszalin to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 49,8 %. Kolejna grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 33,8 %. Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowią 10,7 % ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych. Najmniej liczne grupy to osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 4,0% z wykształceniem wyższym – 3,70 % oraz wyższym – 1,7 %.

Tabela 10: Podział bezrobotnych osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności:

Stopień	Ogółem	Znaczny	Umiarkowany	Lekki
Liczba	225	8	33	184
%	100	3,5	14,7	81,8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Spośród zarejestrowanych niepełnosprawnych w powiecie koszalińskim osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowią 81,8% (184). Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowią 14,7 % (33), a ze znacznym stopniem niepełnosprawności 3,5% (8) .

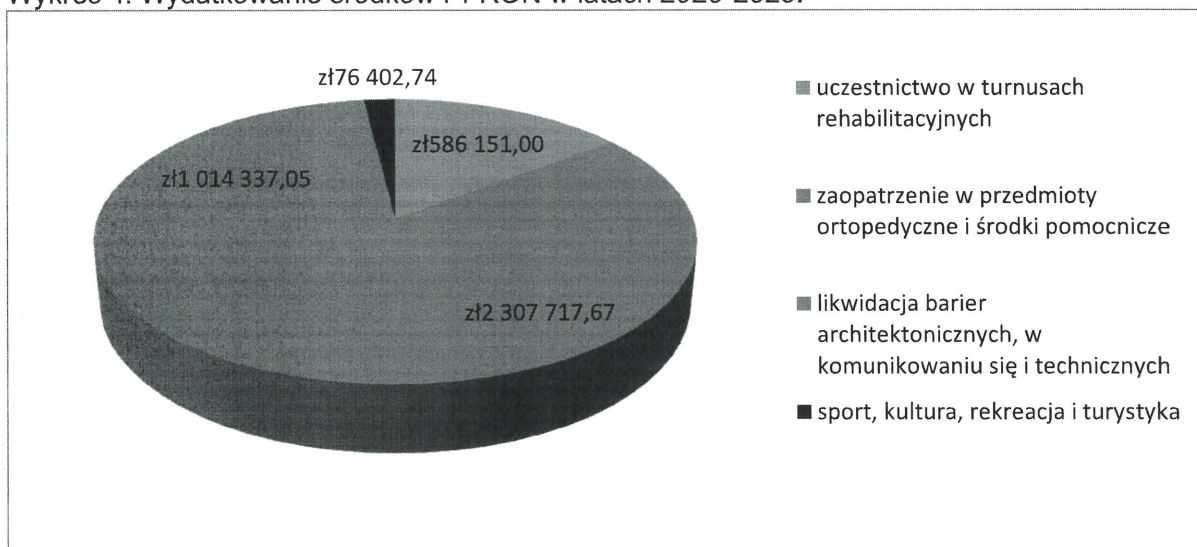
3. INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM W POWIECIE KOSZALIŃSKIM

3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie

Realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, która ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestniczenie w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim poprzez:

- ✓ wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- ✓ wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- ✓ likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- ✓ kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Wykres 4: Wydatkowanie środków PFRON w latach 2020-2023.

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowy podział wydatkowania środków PFRON w poszczególnych latach z uwzględnieniem ilości wydatkowanych środków na poszczególne zadania, przedstawia tabela nr 7 (str. 14)

Tabela 11: Wydatkowanie środków PFRON w latach 2020-2023

Lp.	Nazwa zadania	2020		2021		2022		2023	
		Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	37	47 048,00	105	144 542,00	130	160 898,00	151	233 663,00
2.	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	323	394 062,00	315	578 069,00	396	640 110,00	419	695 476,67
3.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	27	227 007,00	33	328 058,00	27	193 081,00	35	266 191,05
4.	Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych	32	750,00	120	4 600,00	1068	29 170,00	1133	41 882,74
Razem		419	668 867,00	573	1 055 269,00	1621	1 023 259,00	1738	1 237 213,46

Źródło: opracowanie własne

Od 2021 r. wzrasta kwota środków Funduszu otrzymywanych przez Powiat Koszaliński, co pozwala na realizację zadań w szerszym zakresie i objęcie dofinansowaniem większej liczby niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu, szczególnie w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (pieluchomajtki, aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie). W ramach tego zadania zgłaszane są największe potrzeby i realizowanych jest najwięcej wniosków. Poza zadaniami ustawowymi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie realizuje programy kierowane do osób niepełnosprawnością.

Program „Aktywny samorząd”

Od 2012 roku PCPR w Koszalinie jest realizatorem programu (wcześniej pilotażowego) pn. „Aktywny samorząd”. Program jest finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Działania przewidziane w programie mają na celu uzupełnienie planów ujętych w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych a także umożliwienie samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

W latach 2020 – 2023 w ramach programu została wydatkowana kwota **623 890,10 zł**.

Program osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

W latach 2020-2021 PCPR w Koszalinie realizowało także „Program osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi Moduł III i Moduł IV. Program realizowany był w celu przeciwdziałania skutkom pandemii. W ramach Modułu III wypłacono 635 dofinansowań na kwotę 638 000,00 zł. Natomiast w ramach Modułu IV pomoc finansową PFRON w wysokości 99 810,70 zł otrzymało 5 domów pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Koszalińskiego oraz Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie.

Program wyrównywania różnic między regionami III

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Środki w ramach programu wykorzystywane są na działania mające na celu wyrównywanie różnic między regionami w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz dostępności, w tym na likwidację barier w urzędach i placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, likwidację barier transportowych oraz aktywizację zawodową tych osób.

W latach 2021 – 2023 Powiat Koszaliński w ramach Programu pozyskał środki PFRON na kwotę **1 080 308,82 zł.**

Tabela 12: Środki pozyskane przez Powiat Koszaliński w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III

Rok zawarcia umowy/	Gmina/Jednostka objęta wsparciem	Przedmiot dofinansowanie	Kwota dofinansowania
2023	Gmina Manowo	Mikrobus do przewozu osób niepełnoprawnych	135 000,00 zł
2023	Gmina Polanów	Mikrobus do przewozu osób niepełnoprawnych	135 000,00 zł
2022	Gmina Sianów – Dzienny Dom Seniora „Magnolia”	Autobus do przewozu osób niepełnoprawnych	300 000,00 zł
2022	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie	Mikrobus do przewozu niepełnosprawnych uczniów SOSW	120 000,00 zł
2021	Gmina Świeszyno	Autobus do przewozu osób niepełnoprawnych	236 250,00 zł
2021	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Wykluczonych o Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Wspólny Świat” w Bobolicach	Mikrobus do przewozu osób niepełnoprawnych	104 515,60 zł
2021	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie	Modernizacja łazienki	49 543,22 zł

Źródło: opracowanie własne

3.2. Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja zawodowa ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym. Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje w szczególności w oparciu o *ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.*

Do podstawowych zadań Urzędu należy świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego. Pośrednicy pracy nawiązują kontakty z zarejestrowanymi osobami niepełnosprawnymi przekazując informacje o ofertach pracy (miejscach aktywizacji zawodowej), a także formach wsparcia jakie aktualnie organizuje PUP. Natomiast doradcy zawodowi Urzędu w ramach usługi poradnictwa zawodowego udzielają osobom zarejestrowanym porad indywidualnych oraz informacji zawodowych, które dotyczą m.in. wyboru zawodu, kierunku kształcenia oraz szkoleń zawodowych.

Działania PUP wynikające z wyżej wymienionych ustaw mogą być finansowane ze środków Funduszu Pracy, Funduszy Europejskich w ramach

realizowanych przez PUP projektów, a także ze środków PFRON. W ramach przyznanych środków PUP wspiera finansowo podjęcie aktywizacji zawodowej przez zarejestrowane osoby niepełnosprawne oraz pracodawców, przedsiębiorców, a także inne uprawnione podmioty przyznając środki na finansowanie nowo powstających miejsc pracy dla tych osób.

3.3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie

Zapewnia opiekę i edukację dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym. Ośrodek realizuje nauczanie zbiorowe indywidualne wobec uprawnionych mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Nowych Bielicach. W ofercie edukacyjnej ośrodek posiada: szkołę podstawową, szkołę przysposabiającą do pracy, wczesne wspomaganie rozwoju, zespół rewalidacyjno – wychowawczy, nauczanie indywidualne oraz grupy wychowawcze.

3.4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Polanowie

Placówka resocjalizacyjno - wychowawcza prowadzona dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji. Do głównych zadań ośrodka należy eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do życia zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi.

3.5. Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy w Bobolicach

Ośrodek prowadzony jest przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Wykluczonych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Wspólny Świat” zapewniający edukację i rehabilitację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym, umiarkowanym i głębokim ze sprzężeniami. Ośrodek zapewnia udział w zajęciach:

- ✓ rewalidacyjno – wychowawczych prowadzonych indywidualnie lub w zespołach;
- ✓ specjalistycznych w zakresie terapii psychologicznej, rehabilitacji, rewalidacji;
- ✓ terapeutycznych (dogoterapia, hipoterapia);
- ✓ edukacyjno – terapeutycznych prowadzonych indywidualnie lub w zespołach;
- ✓ wspomagania rodziców (opiekunów prawnych) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych (m.in. konsultacje z psychologiem, zajęcia psychoedukacyjne, warsztaty umiejętności wychowawczych, grupy wsparcia).

3.6. Domy Pomocy Społecznej

Osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, która jednocześnie nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu oraz której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Placówki świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

1) **Domy prowadzone przez Powiat Koszaliński:**

- a) w Nowych Bielicach (gmina Biesiekierz) dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dla 142 mieszkańców;
- b) w Mielnie dla osób przewlekle somatycznie chorych dla 80. mieszkańców;
- c) w Żydowie (gmina Polanów) dla osób przewlekle psychicznie chorych dla 215. mieszkańców;
- d) w Parsowie dla 85. osób przewlekle somatycznie chorych;
- e) w Cetuniu (gmina Polanów) dla osób przewlekle somatycznie chorych, dla 80. mieszkańców.

2) **Dom prowadzony przez podmiot niepubliczny na zlecenie Powiatu Koszalińskiego** znajduje się w Bobolicach dla 65. mieszkańców - dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego;

3.7. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Placówka oświatowa, oferująca specjalistyczną pomoc psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną dzieciom, młodzieży, rodzicom oraz nauczycielom z przedszkoli, szkół i placówek z Powiatu Koszalińskiego. Poradnia realizuje swoje zadania między innymi poprzez:

- ✓ diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- ✓ udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- ✓ realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki;
- ✓ organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnie wspierają również przedszkola, szkoły i placówki poprzez:

- ✓ realizację działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- ✓ prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli;

- ✓ udzielaniu, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli.

3.8. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego od 1 lipca 2014 r. zadania *Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności* prowadzi dla mieszkańców Powiatu Koszalińskiego *Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie*. Zespół swoim zasięgiem obejmuje Miasto Koszalin i Powiat Koszaliński. Do głównych zadań Zespołu należy:

- ✓ wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16. roku życia,
- ✓ wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16. rok życia,
- ✓ wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy na podstawie orzeczeń innych organów,
- ✓ wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności oraz kart parkingowych, na podstawie ważnych orzeczeń wydawanych przez Zespół.

3.9. Ośrodki Pomocy Społecznej

Na poziomie gmin działania w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym są prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zobowiązane są do udzielania pomocy zarówno osobom niepełnosprawnym jak i ich rodzinom. W powiecie koszalińskim są to:

- ✓ Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie;
- ✓ Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach;
- ✓ Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie;
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu;
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie;
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielnie;
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie;
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie.

Ośrodki pomocy społecznej realizują szereg działań na rzecz osób niepełnosprawnych m.in.: wypłacają świadczenia materialne, świadczą usługi opiekuńcze, realizują programy „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, świadczą poradnictwo dla osób niepełnosprawnych, prowadzą wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego.

3.10. Inne placówki

1) Środowiskowe Domy Samopomocy

Dużą część grupy osób niepełnosprawnych stanowią osoby z zaburzeniami psychicznymi, które objęte są opieką Środowiskowych Domów Samopomocy (ŚDS), prowadzonych przez samorządy w gminach - Polanów, Sianów, Manowo, Biesiekierz, Będzino i Bobolice;

- ✓ ŚDS w Krągu – funkcjonujący w strukturach MGOPS w Polanowie – 23 miejsca;
- ✓ ŚDS „Szansa” - jednostka organizacyjna Gminy i Miasta Sianów – 35 miejsc;
- ✓ ŚDS „Odnowa” - jednostka organizacyjna Gminy Bobolicach – 30 miejsc,
- ✓ ŚDS Pegaz w Manowie prowadzony przez Pomorską Fundację „Jaś i Małgosia” w Cewlinie – 26 miejsca;
- ✓ ŚDS „Feniks” w Biesiekierzu funkcjonujący w strukturach GOPS w Biesiekierzu – 20 miejsc;
- ✓ ŚDS w Będzinie – 30 miejsc; prowadzony przez Stowarzyszenie „Lepsze Jutro” świadczy usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi z gminy Mielno).

Środowiskowe Domy Samopomocy są dziennymi ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Do zadań ŚDS należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowywanie do życia w społeczeństwie, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie.

2) Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką, która daje osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Celem warsztatu jest: aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiającym uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Koszalińskiego (37 osób) uczestniczą w zajęciach realizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej nr 1 i 2 w Koszalinie,

prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie.

3) Szkoły i przedszkola

Edukację dzieci i młodzieży z terenu Powiatu Koszalińskiego, z niepełnosprawnością intelektualną zapewniają m.in:

- ✓ Ośrodek Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Bobolicach;
- ✓ Zespół Szkół Nr 12 w Koszalinie,
- ✓ Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Koszalinie,
- ✓ Ośrodek Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie – grupy przedszkolne oraz grupy edukacyjne (na I i II etapie edukacyjnym);
- ✓ Niepubliczne Specjalistyczne Przedszkole Terapeutyczne „Mały Książę” w Koszalinie;
- ✓ Niepubliczny Punkt Przedszkolny Zaczarowany Pałacyk w Koszalinie.

Dowóz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do wymienionych placówek jest zadaniem samorządów poszczególnych gmin.

3.11. Ośrodki rehabilitacyjne

Na terenie Powiatu Koszalińskiego, m.in. ze względu na korzystne warunki klimatyczne i ekologiczne, funkcjonują ośrodki uprawnione do przyjmowania zorganizowanych grup turnusowych osób niepełnosprawnych, jak również ośrodki, które są organizatorami turnusów rehabilitacyjnych.

Zarówno ośrodki przyjmujące grupy turnusowe, jak i ośrodki uprawnione do organizowania turnusów rehabilitacyjnych muszą posiadać wpis do rejestru ośrodków i organizatorów prowadzonego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

3.12. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

1) Organizacje z terenu Powiatu Koszalińskiego

1. Bobolickie Towarzystwo Pomocy Chorym na Mukowiscydozę w Bobolicach, 76-020 Bobolice, ul. Szkolna 4c/2.
2. Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia”, Cewlino 12A, 76-015 Manowo.
3. Sianowska Fundacja „Jesteśmy razem”, 76-004 Sianów, ul. Armii Polskiej 7.
4. Stowarzyszenie „Lepsze Jutro”, 76-037 Będzino 21.
5. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Wspólny Świat” 76-020 Bobolice, ul. Poczтовая 15.

2) Organizacje z terenu miasta Koszalin

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu mogą korzystać z pomocy stowarzyszeń znajdujących się na terenie miasta Koszalina, między innymi, takich jak:

1. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Wyspiańskiego 4 (PSOUU).
2. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego przy ul. Morskiej 9A.
3. Polski Związek Niewidomych – Koło w Koszalinie przy ul. Zwycięstwa 168.
4. Polski Związek Głuchych - Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niestyszących w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Andersa 24.
5. Polski Związek Głuchych - Specjalistyczna Poradnia dla Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Jana z Kolna 24 B (PZG – Poradnia).
6. Polskie Stowarzyszenie Chorych na Przepuklinę Oponowo - Rdzeniową RP w Lublinie - Oddział Zachodniopomorski w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Bosmańskiej 21F/1.
7. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Koło Pomocy Dzieciom z Niepełną Sprawnością Ruchową, z przy ul. Piłsudskiego 11-15.
8. Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka”, z siedzibą przy ul. Morskiej 9.
9. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Opoka” z siedzibą przy ul. Wańkowicza 16/2.
10. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków z siedzibą przy ul. Św. Wojciecha 1.
11. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ikar” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Andersa 6.
12. Stowarzyszenie Sportu Niepełnosprawnych „Start” przy ul. Jedności 4 .
13. Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym z siedzibą przy ul. Armii Krajowej 3a.
14. Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Recznej 5.
15. Polskie Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią „POL-ILKO”, Oddział Regionalny w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 11-15 lok. 126.
16. Stowarzyszenie Osób Ociemniałych i Niewidomych „Jasność” z siedzibą przy ul. Mickiewicza 26.
17. Koło Pomocy Dzieciom Chorym na Fenylketonurię, Zarząd Oddziału TPD w Koszalinie, przy ul. Piłsudskiego 11-15.

4.CELE I ZAŁOŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zgodnie z *Ustawą o Pomocy Społecznej*, zadania z zakresu pomocy społecznej są rozdzielane na różne, wzajemnie się uzupełniające podmioty. Podmioty te w miarę możliwości i posiadanych środków wzajemnie się wspierają i uzupełniają.

Zgodnie z *Ustawą o Samorządzie Powiatowym* zadaniem powiatu jest wykonywanie zadań publicznych w zakresie pomocy społecznej (wśród nich zadań o charakterze ponadgminnym) na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stanowi, iż rehabilitacja oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia przez osoby niepełnosprawne, przy ich aktywnym uczestnictwie, możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Samorządy wszystkich szczebli powinny ściśle ze sobą współpracować celem ciągłego podnoszenia jakości i skuteczności pomocy świadczonej osobom niepełnosprawnym. Dlatego zadaniem powiatu jest wyznaczenie celów oraz opracowanie zintegrowanych kierunków działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Celem strategicznym programu jest tworzenie osobom niepełnosprawnym optymalnych warunków funkcjonowania społecznego.

W realizacji celu strategicznego założono następujące cele operacyjne:

4.1. Cel operacyjny: Rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z *Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych* z 1 sierpnia 1997 roku osoby niepełnosprawne, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają także z Konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych oraz aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych określa ponadto, że mają one prawo do:

- ✓ dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- ✓ dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
- ✓ dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną;
- ✓ nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;

- ✓ pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
- ✓ pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga, prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych;
- ✓ zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;
- ✓ życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - dostępu do informacji,
 - możliwości komunikacji międzyludzkiej;
- ✓ posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;
- ✓ pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Cele szczegółowe:

- 1) likwidacja barier w placówkach i instytucjach użyteczności publicznej, w których bariery do tej pory nie były likwidowane;
- 2) likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania;
- 3) ułatwienie funkcjonowania w społeczeństwie osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im ulgach i uprawnieniach;
- 4) integracja środowiska lokalnego i pobudzanie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami;
- 5) stworzenie osobom z niepełnosprawnościami warunków do codziennego funkcjonowania i uczestnictwa w życiu społecznym;
- 6) zwiększenie dostępu do wczesnej diagnozy i wszechstronnej rehabilitacji, umożliwiającej pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- 7) zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami.

Działania:

- 1) opracowanie informatora dla osób z niepełnosprawnościami;
- 2) publikacja broszur i ulotek z zakresu praw osób niepełnosprawnych oraz rehabilitacji społecznej;

- 3) informowanie osób niepełnosprawnych o ulgach i uprawnieniach oraz sposobach korzystania z nich (w tym wydawanie kart parkingowych);
- 4) kontynuacja działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej poprzez dofinansowanie: udziału osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- 5) kontynuowanie i realizacja nowych programów/projektów z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- 6) kontynuowanie i realizacja nowych programów/projektów z zakresu realizacji w przestrzeni publicznej rozwiązań przyjaznych osobom z niepełnosprawnościami;
- 7) kontynuacja dostosowywania stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 8) cykliczne spotkania pracowników instytucji oraz organizacji działających w obszarze niepełnosprawności;
- 9) podejmowanie działań mających na celu poszerzenie wiedzy w zakresie przyczyn i profilaktyki niepełnosprawności;
- 10) zapewnienie opieki psychologicznej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom;
- 11) prowadzenie akcji informacyjnych o możliwościach udziału osób z niepełnosprawnościami w działaniach realizowanych ze środków PFRON i innych funduszy zewnętrznych;
- 12) włączanie osób niepełnosprawnych w działania o charakterze prospołecznym (np. w charakterze wolontariuszy).

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba udzielonych dofinansowań ze środków PFRON z podziałem na zadania (kwoty dofinansowań);
- 2) liczba realizowanych programów na rzecz osób z niepełnosprawnością, (liczba osób korzystających z programów, liczba udzielonych dofinansowań, kwoty dofinansowania, opis działań);
- 3) liczba opublikowanych broszur, plakatów, informatorów w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- 4) liczba działań skierowanych na wspieranie promocji zdrowia i profilaktyki niepełnosprawności (m.in. prewencja najczęściej występujących chorób przewlekłych, zaburzeń psychicznych);
- 5) liczba udzielonych konsultacji i porad dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów;
- 6) liczba przeprowadzonych terapii (np. pedagogicznych, psychologicznych, Biofeedback EEG) dla dzieci z niepełnosprawnościami (nazwa terapii, liczba osób, które skorzystały z terapii).

4.2.Cel operacyjny: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Zgodnie z definicją zawartą w *ustawie o w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Praca dla każdej osoby, a szczególnie niepełnosprawnej, ma nie tylko znaczenie ekonomiczne, ale także istotny wymiar społeczny. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości realizacji poprzez pracę jest w przypadku osób z niepełnosprawnością niezwykle ważne. Ograniczony popyt i konkurencja na rynku pracy stawia osoby niepełnosprawne w niezwykle trudnej sytuacji, dlatego tak istotnym jest podejmowanie działań, które umożliwią przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia zdolności do pracy i zarabkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym przez te osoby.

Rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie koszalińskim zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP jako bezrobotna albo poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu, ma prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, natomiast osoba niepełnosprawna zarejestrowana jako poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu, może korzystać z usług lub instrumentów określonych w ww. ustawie, w większości na takich samych zasadach jak bezrobotni. Inne zasady (określone w *ustawie o rehabilitacji...*) dotyczą m. in. udzielanych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej oraz tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych finansowane są ze środków Funduszu Pracy lub PFRON.

Cele szczegółowe:

- 1) tworzenie warunków do optymalnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy;
- 2) wspieranie pracodawców w tworzeniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych;
- 3) zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Działania:

- 1) współpraca z pracodawcami zainteresowanymi zatrudnianiem osób niepełnosprawnych w zakresie aktualnego i planowanego zatrudniania oraz doboru odpowiednich kandydatów do pracy;
- 2) promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy;
- 3) rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy i innych miejscach aktywizacji zawodowej;

- 4) udzielanie porad i informacji zawodowych osobom niepełnosprawnym w ramach poradnictwa indywidualnego i grupowego;
- 5) organizacja szkoleń dla osób niepełnosprawnych;
- 6) kierowanie osób niepełnosprawnych do udziału w formach aktywizacji organizowanych przez PUP;
- 7) udzielanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej przez osoby z niepełnosprawnościami;
- 8) wsparcie finansowe pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych na podstawie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 9) realizacja programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych programów/projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba podejmowanych działań informacyjnych/promocyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- 2) liczba osób, które skorzystały z usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;
- 3) liczba ofert pracy oraz przyjętych do realizacji miejsc aktywizacji zawodowej;
- 4) liczba osób, które podjęły aktywizację w ramach wsparcia finansowego PUP;
- 5) liczba utworzonych miejsc pracy w ramach wsparcia finansowego pracodawców;
- 6) liczba osób objętych wsparciem w ramach realizowanych programów i projektów.

4.3. Cel operacyjny: Wyrównywanie edukacyjnych szans osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne są pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i mają konstytucyjnie zagwarantowane takie samo prawo do edukacji, jak pozostali obywatele. Osobom niepełnosprawnym należy zatem zabezpieczyć możliwości kształcenia i doksztalcania się na każdym etapie ich życia.

W procesie kompleksowej rehabilitacji podstawowe znaczenie ma zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży, a także niepełnosprawnym dorosłym warunków edukacji na tym samym poziomie, z jakiego korzystają ich pełnosprawni rówieśnicy.

Przygotowanie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do samodzielnego życia powinno odbywać się poprzez tzw. ciąg edukacyjny, złożony z integracyjnych bądź specjalnych żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych. Tylko dzięki takiemu przygotowaniu dorosłe osoby niepełnosprawne będą mogły w sposób właściwy pełnić role społeczne.

Cele szczegółowe:

- 1) wspieranie współpracy szkół i placówek kształcenia specjalnego, w tym współpraca z przedsiębiorcami działającymi na terenie Powiatu Koszalińskiego;
- 2) tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie;
- 3) podnoszenie kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami poprzez dofinansowane kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Działania:

- 1) propagowanie tworzenia placówek oświatowych o charakterze integracyjnym lub powoływanie klas i oddziałów przedszkolnych o takim charakterze;
- 2) zapewnienie kształcenia specjalnego;
- 3) dążenie do wsparcia finansowego kształcących się dzieci i młodzieży (stypendia itp.);
- 4) pomoc osobom z niepełnosprawnością w dotarciu do placówek edukacyjnych;
- 5) objęcie przez Powiatową Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną aktywną opieką pedagogiczną oraz psychologiczną dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wraz z rodzicami lub opiekunami;
- 6) udział w sympozjach i konferencjach dotyczących edukacji osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do kształcenia na poziomie wyższym (wraz z podaniem kwoty przeznaczonej na zadanie),
- 2) liczba wydanych opinii/orzeczeń dotyczących kształcenia dzieci z niepełnosprawnością,
- 3) liczba osób pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi, która wzięła udział w konferencjach itp. dotyczących edukacji dzieci z niepełnosprawnościami (wraz z podaniem nazwy/tematu konferencji).

4.4. Cel operacyjny: Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości równoprawnego uczestnictwa w różnych formach życia społecznego – rozwój usług społecznych.

Aktywny i równoprawny udział we wszystkich formach życia społecznego stanowi warunek niezbędny do pełnej adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych w środowisku. Bez umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w sporcie, kulturze, sztuce, rekreacji i turystyce nie uda się ich kompleksowa rehabilitacja.

Cele szczegółowe:

- 1) upowszechnianie wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami;
- 2) rozwijanie istniejących i tworzenie nowych form spędzania wolnego czasu;

- 3) wspieranie niezależnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Działania:

- 1) wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez pomoc asystentów osobistych osób z niepełnosprawnością;
- 2) wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w walce z wykluczeniem społecznym poprzez opiekę wytchnieniową;
- 3) prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych;
- 4) korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością ze wsparcia całodobowego w domach pomocy społecznej;
- 5) poradnictwo i szkolenia dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnością;
- 6) rozszerzanie zakresu usług na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych w ich lokalnych środowiskach;
- 7) informowanie społeczności osób niepełnosprawnych o imprezach sportowych, kulturalnych itp., odbywających się w powiecie koszańskim;
- 8) propagowanie wśród mieszkańców powiatu sukcesów, odnoszonych przez osoby niepełnosprawne w różnych formach życia kulturalnego czy sportowego (np. na olimpiadach specjalnych);
- 9) wspieranie i organizacja występów artystycznych osób niepełnosprawnych podczas powiatowych uroczystości oraz imprez masowych i okolicznościowych.

Wskaźniki realizacji:

- 1) liczba osób objętych opieką wytchnieniową;
- 2) liczba asystentów osobistych osób z niepełnosprawnościami;
- 3) liczba osób niepełnosprawnych, które korzystają ze wsparcia asystenta osobistego;
- 4) liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- 5) liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Koszańskiego;
- 6) liczba osób objętych wsparciem w ramach mieszkania treningowego;
- 7) stworzenie kalendarza imprez dla osób z niepełnosprawnościami.

5.PLANOWANE REZULTATY PROGRAMU

Działania określone w programie przyczynią się do:

- 1) wyrównania życiowych szans osób z niepełnosprawnościami;
- 2) poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami;
- 3) zapewnienia dostępu osobom z niepełnosprawnością do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;

- 4) rozszerzenia zakresu usług dla osób z niepełnosprawnościami, poprawę dostępności do usług dedykowanych tym osobom i ich opiekunom;
- 5) zwiększenie szans rozwoju zawodowego i możliwości awansu osób niepełnosprawnych;
- 6) wzrostu liczby osób z niepełnosprawnościami objętych instrumentami aktywizacji zawodowej;
- 7) poprawy dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, w tym o charakterze specjalistycznym, z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- 8) koordynacji wspólnych działań administracji rządowej i samorządowej oraz organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społeczności osób niepełnosprawnych;
- 9) podniesienia poziomu samoakceptacji oraz akceptacji osób niepełnosprawnych przez ich rodziny i lokalne środowisko;
- 10) ukształtowania w świadomości osób niepełnosprawnych poczucia wartości i społecznej przydatności.

6. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie;
- 3) Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie;
- 4) Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie;
- 5) Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie;
- 6) Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie Powiatu Koszalińskiego;
- 7) organizacje pozarządowe;
- 8) podmioty ekonomii społecznej;
- 9) pracodawcy;
- 10) jednostki oświatowe.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłami finansowania zadań Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2025-2028 będą:

- 1) środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznawane corocznie algorytmem samorządowi powiatowemu;
- 2) środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznawane na realizację programów krajowych;
- 3) środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- 4) środki Funduszu Pracy;

- 5) środki z budżetu państwa na ogólnopolskie programy wspierające osoby niepełnosprawne;
- 6) środki z funduszy unijnych;
- 7) środki z budżetów lokalnych samorządów.

8.MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji programu będzie stałym procesem obserwacji zmian jakościowych i ilościowych oraz zapewniał informację na temat osiągniętych rezultatów podejmowanych działań. Corocznie zostanie przygotowana informacja z realizacji programu, która będzie stanowiła załącznik do sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

Monitoring programu umożliwi obserwację i analizę adekwatności stosowanych metod zmierzających do osiągnięcia celu strategicznego oraz ewentualnych zmian strukturalnych w zakresie polityki społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnością i przestrzegania ich praw

PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych stanowi nadrzędny wyznacznik kierunków działań dla wszystkich lokalnych samorządów, instytucji, placówek i organizacji pozarządowych-działających w powiecie koszalińskim na rzecz osób z niepełnosprawnościami i rozwiązywania ich problemów. Jest to baza do tworzenia szczegółowych programów w tym zakresie.

Ani respektowanie praw osób z niepełnosprawnościami, ani ich kompleksowa, skuteczna rehabilitacja, nie będą możliwe bez koordynacji działań oraz współpracy wszystkich służb działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Stąd tak często zaznaczana w niniejszym programie konieczność łączenia sił i środków we wspólnym celu.

Nadrzędnym celem, zawartym w programie, jest przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych oraz stworzenie tym osobom optymalnych warunków do kompleksowej rehabilitacji. Ogólne przesłanie niniejszego programu stanowi dążenie do sytuacji, w której każdy niepełnosprawny mieszkaniec powiatu koszalińskiego będzie się czuł pełnoprawnym członkiem społeczeństwa.

Program wyznacza kierunki działania na rzecz osób niepełnosprawnych wielu instytucji i organizacji wspomagających osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Działania realizowane w ramach poszczególnych celów wpłyną na wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami, które umożliwią im funkcjonowanie w społeczeństwie lokalnym oraz ograniczą zjawisko wykluczenia społecznego.

Do realizacji określonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.